

Handläggare
Anne Menes
Telefon: 08 508 10 320

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2016-08-25

Medicinsk åldersbestämning av ensamkommande flyktingbarn

Remiss från kommunstyrelsen, svar på motion (2016:31), dnr 106-513/2016

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Christina Klang
stadsdelsdirektör

Jan Rönnerberg
avdelningschef

Sammanfattning

Per Ossmer med flera, Sverigedemokraterna, har lämnat en motion om medicinsk åldersbestämning av ensamkommande flyktingbarn. Motionärerna yrkar i motionen att kommunfullmäktige ger i uppdrag åt berörda förvaltningar och tjänstemän att i fall där tvekan föreligger kring den ensamkommandes ålder genomföra en så noggrann åldersutredning som låter sig göras med dagens teknik. Det är av stor betydelse för den enskilde om man registreras som barn eller vuxen, både vad gäller rättsliga frågor och möjlighet till stöd och boende samt skolgång. Förvaltningen anser att det inte ska åläggas kommunens tjänstemän att åldersbestämma ensamkommande flyktingbarn. Detta är Migrationsverkets uppgift och ingår i den initiala utredningen som fastställer barnets härkomst och ålder samt skäl att stanna i Sverige.

Bakgrund

År 2006 uppgick antalet ensamkommande barn och unga asylsökare till drygt 800 per år. 2009 kom över 2 000 och mellan 2013 och 2014 fördubblades nästan antalet från 3 852 till 7 049. Under 2015 kom 35 369 ensamkommande till Sverige.

Ensamkommande barn och unga under 18 år har fler rättigheter och får mer stöd och annat boende än vuxna, bland annat genom lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn. I de fall det råder osäkerhet om ett ensamkommande barn är under eller över 18 år kan Migrationsverket erbjuda en medicinsk åldersbedömning. För den som bedöms vara vuxen får detta bland annat konsekvenser för boendet, den rättsliga ställningen gentemot myndigheter och rätten till god man. Av EU:s asylprocedurdirektiv framgår att medlemsstaterna får använda sig av läkarundersökningar för att fastställa åldern på ensamkommande barn i samband med prövning av asylansökan.

I Norge, Danmark och Finland ålderbedöms ett större antal av de ensamkommande och ett större antal av de ensamkommande bedöms som icke minderåriga. Under 2014 utfördes medicinsk åldersbedömning på var tredje ensamkommande i Danmark och Finland, i Norge på tre av fyra. Enligt Migrationsverkets årsredovisning genomfördes i Sverige 208 medicinska åldersbedömningar eller åldersutredningar under 2015 vilket innebär att tre av hundra ensamkommande fick sin ålder bedömd med medicinska metoder.

Regeringen har gett Rättsmedicinalverket uppdrag i att skyndsamt påbörja genomförandet av medicinska åldersbedömningar av personer som söker uppehållstillstånd i Sverige, i uppdraget ingår även att ta fram en process för hur och med vilka metoder åldersbedömningen ska genomföras. Rättsmedicinalverket ska särskilt beakta krav på vetenskaplighet, beprövad erfarenhet, en rättsäker process och beaktande av barns rättigheter.

Ärendet

Per Ossmer, Dan Kareliusson, Martin Westmont och Margareta Haglund, alla från Sverigedemokraterna, har lämnat en motion om medicinsk åldersbestämning av ensamkommande flyktingbarn. Motionärerna tar upp att Stockholms stad under de närmsta åren kommer att ta emot ett stort antal så kallade ensamkommande flyktingbarn och att i frågor om bland annat vem som är HVB-barn, placering på olika flyktingboenden, asylregler, skolgång,

straffbarhet är en flyktings ålder av stor, emellanåt av helt avgörande, vikt. Motionärerna tar upp att Migrationsverket inte gör några medicinska undersökningar men har en skyldighet att informera sökanden om att det ges tillfälle att använda sig av en medicinsk åldersbedömning eller annan läkarbedömning, allt för att styrka det sannolika i lämnad uppgift om ålder. I så kallade uppenbara fall kan Migrationsverket ändra sökandens uppgifter, vilket sällan förekommer enligt motionärerna. Motionärerna skriver vidare att i de andra nordiska länderna har medicinska undersökningar, främst tand- och handledsröntgen, visat att en majoritet av ensamkommande barn sannolikt var över 18 år gamla. Motionärerna föreslår att kommunstyrelsen ger berörda förvaltningar och tjänstemän i uppdrag att i fall där tvekan föreligger kring den ensamkommandes ålder genomföra en så noggrann åldersutredning som låter sig göras med dagens teknik.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid socialtjänstavdelningen. Synpunkter har inhämtats från förvaltningens övriga avdelningar.

Remissbehandling

Remissen inkom till förvaltningen 4 april från kommunstyrelsen med svarstid till 2 september. Remissinstanser inom staden är Enskede- Årsta-Vantör stadsdelsnämnd, facknämnden socialnämnden samt stadsledningskontoret. Övriga remissinstanser är Barnläkarföreningen, Rädda Barnen och Röda Korset.

Förvaltningens synpunkter

Det är av stor betydelse för den enskilde om man registreras som barn eller vuxen, både vad gäller rättsliga frågor och möjlighet till stöd och boende samt skolgång. Medicinska åldersbedömningar är också viktiga när det gäller förtroendet för asylprocessen. Ensamkommande barn och unga har behov av insatser från flera aktörer, vilket kräver samverkan för att barnets eller den unges behov och rättigheter ska tillgodoses på bästa sätt samt att resurserna används till det som de är avsedda för. Ur ett barnperspektiv är det viktigt att man inte placerar vuxna på boenden som är avsedda för barn och ungdomar för att minimera risk för att barn utnyttjas.

Förvaltningen anser att det inte ska åläggas kommunens tjänstemän att åldersbestämma ensamkommande flyktingbarn. Detta är Migrationsverkets uppgift och ingår i den initiala utredningen som fastställer barnets härkomst och ålder samt skäl att stanna i Sverige.